

Sjöhistoriska museet
Fredrik Blomqvist
Tel 08-519 549 38

YTTRANDE

Datum/Date	2016-02-18
Vår beteckn/Our reg No.	3.1.4-2015-1297
Vår ref/Our ref	
Ert datum/Your date	2015-11-25
Er beteckn/Your reg No.	Ku2015/02403/KL
Er ref/Your ref	Christina Nylén

Regeringskansliet
Kulturdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Remiss av Riksantikvarieämbetets rapport *Översyn av regelverket om kulturföremål*

Statens maritima museer (SMM) har tagit del av den rubricerade rapporten och vill framföra följande synpunkter på förslagen. Det kan inledningsvis nämnas att SMM vid flera tillfällen lämnat beslutsunderlag med kulturhistoriska bedömningar till den tillståndsmyndighet som hanterar tillstånd för utförelse av fartyg.

Generella synpunkter

Allmänt sett anser SMM att förslagen innebär en positiv modernisering av den aktuella lagstiftningen. SMM håller med Riksantikvarieämbetet (RAÄ) om fördelen med att ta bort betoningen av kulturföremåls svenska ursprung – till förmån för ett synsätt där de specifika föremåls individuella värden står i fokus. Ett exempel på förslag som SMM anser vara bra är skapandet av ett nationellt register över de kulturföremål som nekats utförelsetillstånd. SMM anser även att utredningen på ett välavvägt sätt tar upp problematiken kring återlämnande av illegalt utförda föremål.

SMM vill dock framföra några andra synpunkter på två av utredningens förslag. Det gäller dels möjligheten till statlig inlösen, dels ålderskriterierna för arkivmaterial.

Möjlighet till statlig inlösen

I utredningens förslag (se rubrik 4.10.2.) finns ett resonemang från RAÄ om fördelarna med att staten i vissa fall skulle kunna erbjuda statlig inlösen av ett föremål som belagts med utförelse- eller exportförbud. I slutet av resonemanget skriver dock RAÄ att man trots detta inte föreslår några sådana möjligheter. SMM menar att möjligheten till statlig inlösen dock borde finnas.

Den föremålskategori som SMM har erfarenhet av är fartyg. Ett fartyg kan bara bevaras om dess ägare står för ett kontinuerligt underhåll – något som likaledes innebär återkommande kostnader för ägaren. Ett vanligt skäl till försäljning är att ägaren vill slippa dessa kostnader. Skillnaden i förhållande till de övriga föremålskategorierna i lagstiftningen är att en fartygsägare i och med köpet åtar sig detta kostsamma underhåll. Eftersom staten inte kan ålägga någon att utföra ett

Sjöhistoriska museet
Fredrik Blomqvist
Tel 08-519 549 38

YTTRANDE

Datum/Date	2016-02-18
Vår beteckn/Our reg No.	3.1.4-2015-1297
Vår ref/Our ref	
Ert datum/Your date	2015-11-25
Er beteckn/Your reg No.	Ku2015/02403/KL
Er ref/Your ref	Christina Nylén

sådant underhåll – t ex på ett fartyg som belagts med utförselförbud – anser SMM att det är rimligt att man i ett sådant undantagsfall ska kunna erbjuda statlig inlösen.

SMM menar att det finns bra exempel på liknande statliga åtaganden inom KML, t ex statlig inlösen av fornyfynd av guld från före 1850. Även inom regelverket kring byggnadsvårdsbidrag kopplad till privatägd kulturhistorisk bebyggelse finns möjlighet till ekonomiskt stöd.

Föremålens åldersgränser

Vad gäller den höjning av ålderskriterierna som föreslås t ex vad gäller *Arkiv av icke tryckt material* (se rubrik 5.1.2.) så anser SMM att skälet att höja åldersgränserna inte är tillräckligt stark för att en ändring ska införas. Att man i utredningsförslaget framhåller att lagstiftningen endast bör innehålla två olika ålderskriterier (75 och 100 år) anser SMM inte vara ett rimligt skäl – när man hanterar föremål med kulturhistoriskt värde. Ett arkivmaterial som är 50 år gammalt – t ex från den svenska industrivarvsepokens 1960-tal skulle med det nya förslaget inte omfattas av prövning. SMM menar att det i sådant material finns stora kulturhistoriska värden som skulle kunna gå förlorade.

Detta yttrande har beslutats av överintendent Leif Grundberg efter föredragning av intendent Fredrik Blomqvist. Även avdelningschefen vid Forsknings- & samlingsavdelningen Ingrid Hall Roth har deltagit i den slutliga handläggningen av ärendet.

Leif Grundberg
Överintendent

Fredrik Blomqvist
Intendent